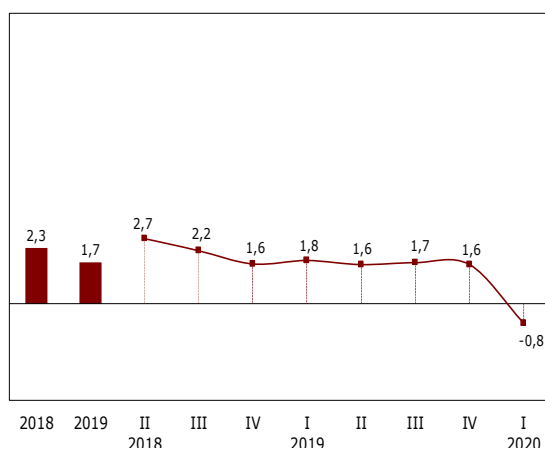

EKONOMIAREN INGURUNEA

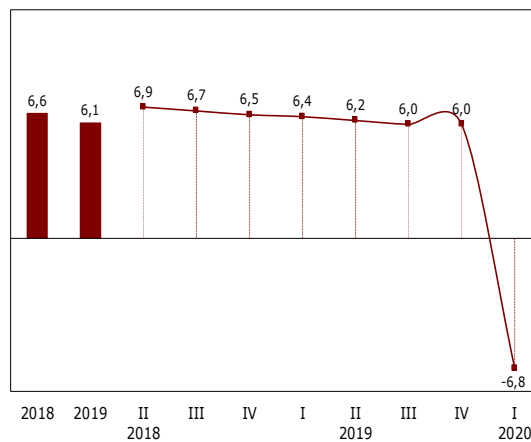
2020ko lehen hiruhilekoari dagozkion adierazle ekonomikoek agerian uzten dute Covid-19ko pandemiak munduko ekonomian izan duen eragin negatibo sakona, apirilean sakondu zena. Munduko jarduera ekonomikoan ezarri ziren murrizketen ondorioz, ekoizpenak, eskaera berriek, esportazioek eta erosketek inoizko erritmo bizkorrean egin zuten behera. Manufakturen sektoreko eta zerbitzuen sektoreko datuak dituzten herrialde guztiek aurrekaririk gabeko uzkurdurak jasan dituzte aurtengo lehen hilekoetan. Hala baieztatzen du apirilko munduko PMI konposatuak, 26,5eraino murriztu baitzen, nazioarteko finantza krisian izan zuena baino uzkurdura handiagoa baita; garai hartan 36,8ko balioa lortu zuelako. Maiatzean erregistroak nabarmen hobetu ziren arren, oso maila apaletan jarraitu zuten, eta, beraz, krisia urteko bigarren hiruhilekoan areagotuko dela aurreikusten da.

Munduko ekonomia. BPGa Urte arteko hazkunde tasak

ELGE

Txina

Iturria: ELGE.

Munduko ekonomia murgilduta dagoen atzeraldiaren tamainak ez du aurrekaririk azken hamarkadetan. Bigarren Mundu Gerrara jo behar da antzeko tamainako jardueraren erorketak aurkitzeko. Txinak, pandemiak kaltetutako lehen herrialdeak, %6,8ko beherakada historikoa izan zuen lehen hiruhilekoan, Covid-19aren inpaktuaren eta herrialdean ezarri ziren eusteko neurrien ondorioz. Oraingoa da serie historiko osoan, 1992. urtean hasi dena, Asiako erraldoiaren jarduera ekonomikoaren lehen beherakada. Sektore guztiak oso kaltetuta geratu ziren; lehen sektorea %3,2 uzkurdu zen, eta zerbitzuen sektorea, berriz, %5,2; industriakoak, bere aldetik, %9,5 egin

zuen behera. Era berean, 2020ko lehen hiru hilabeteetan zehar, aktibo finkoetan egindako inbertsioak %16,1eko beherakada izan zuen urte arteko tasan, urtarrilean eta otsailean izandako %24,5eko beherakada neurri batean motelduz, Txinako agintariak martxoan pandemia kontrolatzeko ezarritako murrizketak altxatzen hasi zirenean. Badirudi martxoko eta apirileko datuek Txinak okerrera atzean utzi duela adierazten dutela, nahiz eta ekoizpenaren eta kontsumoaren susperraldia espero baino motelagoa izaten ari den. Halaber, beste agerraldi baten aukerak bere horretan dirau.

Mexikok eta Brasilek ez zuten murrizketekin eta konfinamenduarekin hasi martxoaren amaierara arte, eta, ondorioz, beren ekonomiek uzkurdua apalagoak izan zituzten, -%2,2 eta -%0,2 hurrenez hurren. Mexikoko ekonomian, sektore kolpatuenak merkataritza eta zerbitzuak izan ziren, baita industriaren jardura ere. Brasileko ekonomian, berriz, isolamendua eta berrogeialdia modu zorrotzean bete ez izanak inbertsioari eta inportazioei aurrera egitea ahalbidetu zien, kontsumo pribatuaren eta esportazioen jaitsiera neurri batean konpentsatu baitzuten. India, berriz, urteko lehen hiruhilekoan haztea lortu zuten garapen bidean dauden ekonomia bakanetakoa izan zen. Kontsumo pribatuaren zein publikoaren sendotasunak, inbertsioaren eta esportazioen beherakada konpentsatu zuen, eta BPGari %3,3 haztea ahalbidetu zion. Bigarren hiruhilekorako aurreikuspenak argi eta garbi latzagoak dira haientzat guztientzat, konfinamendua eta, horrekin batera, jardueren itxiera luzatu zen aldia baita.

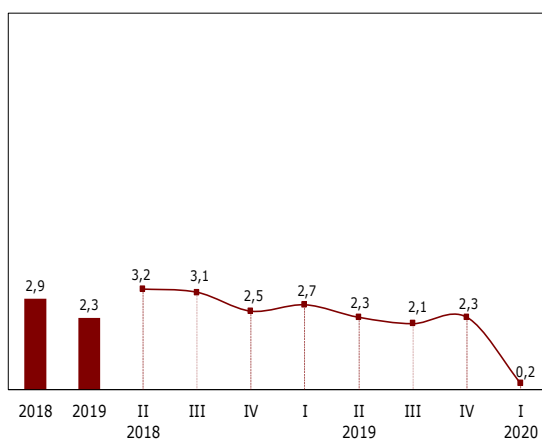
Oro har, pandemiak kalte handia egin zien herrialde garatuei ere. Zehazkiago adierazita, ELGEren barne produktu gordina %0,8 jaitsi zen, azken urtean %1,6aren inguruko erritmo batean hedatu ondoren. ELGEko zazpi ekonomia handien artean, AEBek lortu zuten hazkunde tasarik handiena, urte arteko %0,2ko hedapenarekin. Italiak, berriz, uzkurtze handiena jasan zuen, BPGak %5,4ko jaitsiera izan baitzuen. Zehatz-mehatz adierazita, AEBetan, Covid-19aren kaltea martxoaren amaierara murriztu zen nagusiki, eta, beraz, haren jardura ekonomikoak %0,2ko hazkundera lortu zuen, kontsumo pribatuaren gorakadari esker soil-soilik, BPGri hamarrenak eman zizkion agregatu bakarra izan baitzen. Hiruhileko arteko tasetan, herrialde hartako BPG %5,0 jaitsi zen, joan den hamarkadako Atzeraldi Handiaz geroztik izandako beherakadarik nabarmenena delarik. Pandemiak AEBetako ekonomian berandu eragin arren, bertako langabezia tasak nabarmen egin zuen behera martxotik aurrera, orduan ehuneko puntu bat igo baitzen, %3,4raino, baina apirilean %14,7raino iritsi zen, serie historiko osoan, 1948an hasten baita, inoiz izan den tasarik handiena dena. Maiatzean, ordea, zertxobait jaitsi zen, %13,3ra arte.

Hedapen jardura horretatik urrun kokatu ziren gainerako ekonomia aurreratu nagusiak. Esate baterako, Japonia %1,9 jaitsi zen atzeraldi teknikoan sartu zen lehen aldiz 2015etik, 2019ko laugarren hiruhilekoan herrialde hartako BPGak %0,7ko atzerakada izan ondoren, BEZaren igoerak eta tifoiek ekarri zituzten eragin kaltegarriaren ondorioz. BPGaren agregatu guztiak, kontsumo publikoa izan ezik, amildu egin ziren. Esportazioak bereziki uzkurdu ziren (%6,0) eta

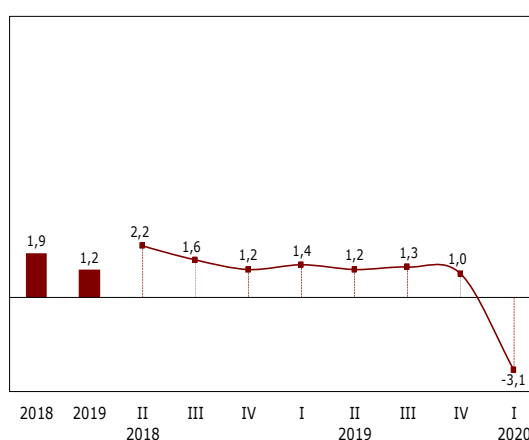
bost hiruhileko jarraian jaitsi ziren. Langabezia tasa egonkor samar mantendu zen, goranzko joera txiki batekin. Izan ere, 2019ko abenduko %2,2tik 2020ko apirileko %2,6ra igaro zen. Hiruhileko berean, inflazio tasa %0,1era jaitsi zen, eta horrek zaildu egiten du Japoniako Bankuak ezarritako %2,0ko inflazioa lortzea.

Munduko ekonomia. BPGa Urte arteko hazkunde tasak

AEB

Eurogunea

Iturria: Eurostat eta ELGE.

Euroaren eremuan ere, lehen hiruhilekoko datuak koronabirusaren eragin suntsitzailea islatzen du. Zehazkiago, eremuak %3,1 egin zuen behera, 1995ean seriea hasi zenetik inoiz izan den jaitsierarik nabarmenena, eta 2009ko erdialdean, Atzeraldi Handian, jaso ziren beherakadarik txarrenekin parekatzen da. Kontsumo publikoak, inbertsioak eta inportazioek hamarren batzuk eman zizkieten jarduerari, baina guztien artean ez zuten kontsumo pribatuaren uzkurdua konpentsatzea lortu, BPGari 1,7 puntu kendu baitzizkion. Esportazioen beherakada handiak jarduera ekonomikoa hondatu zuen. Eurogunea osatzen duten 19 herrialdeetatik hiruk soilik, Irlandak, Ziprek eta Lituaniak, lortu zituzten hazkunde positiboak urteko lehen hiruhilekoan. Gainerako herrialdeetan datuak izugarriak izan ziren. Jaitsiere tasak Italiako -%5,4aren eta Finlandiako zein Herbehereetako -%0,7aren artean kokatu ziren. Halaber, itxura guztien arabera, bigarren hiruhilekoko datuak askoz ere beherakada handiagoak islatuko ditu, lehen hiruhilekoan ez baitziren birusaren aurkako euste neurriak hartu martxoaren azken bi asteak arte.

Herrialdeka, Italia izan zen pandemiaren eraginak gehien kaltetu zuen euroguneko eta 27 kidez osatutako Europar Batasuneko herrialdea, bai maila ekonomikoan bai sanitarioan, batez ere

heriotza tasa handiagatik. Hori ez da harritzekoa; izan ere, pandemia otsailaren 21ean lehertu zen herrialde horretan, eta, ondorioz, Italia izan zen bere lurralde osoaren gaineko blokeo bat ezarri zuen Europako lehen herrialdea. BPGaren osagai guztiak izugarri jaitsi ziren, bereziki kontsumo pribatua, inbertsioa eta esportazioak, eta horrek ekarri zuen bere jarduera ekonomikoa %5,4 uzurtzea. 1995eko lehen hiruhilekoan Istat serie horri buruzko datuak biltzen hasi zenetik izandako atzerakadarik handiena da.

Frantziak, berriz, %5,0ko beherakada izan zuen, 1975etik izandako beherakada handiena, garai horretan hasi baitzen bere serie historikoa. BPGaren agregatu guztiak jaitsi egin ziren, inbertsioa (-%8,1) eta kontsumo pribatua (-%4,5) intentsitate bereziarekin, eta bai barne eskariak bai kanpokoak hamarren batzuk kendu zizkieten BPGari. Alemaniak, berriz, antzeko bilakaera erakutsi zuen. Kontsumo pribatuak atzerakada handia izan zuen (-%2,8), ekipamenduetan egindako inbertsioek bezala, bereziki makinetan, gailuetan eta ibilgailuetan; aldiz, gastu publikoa eta eraikuntzako inbertsioak egonkor mantendu ziren, eta BPGaren jaitsiera handiagoa saihestu zuten. Ondorioz, jarduera ekonomikoa germaniarrak %2,3 egin zuen behera. Hiruhileko arteko tasan, Italiaren, Frantziaren eta Alemaniaren bilakaera are kezkagarriagoa da, bi hiruhileko jarraian pilatu baitzituzten jaitsierak, eta horrek atzeraldi teknikoko egoeran jartzen ditu.

Espanian, 2020ko lehen hiruhilekoko BPGaren datuak berretsi zuen Covid-19aren hedatzea geldiarazteko ezarri ziren konfinamendu neurriek eragin handia izango zutela jardueran. Hain zuzen ere, Espainiako BPGa %4,1 amildu zen. Jaitsiera garrantzitsu hori espero izatekoa zen, konfinamenduko neurrien gogortasuna eta turismo-sektorearen garrantzia kontuan hartuta, krisiak Espainiako ekonomian eragin larria izan duen sektorea baita. Izan ere, zerbitzuetan beherakada handienak arte, jolas eta beste zerbitzu batzuetako jardueretan (-%10,7) eta merkataritza, garraio eta ostalaritzan (-%9,7) hauteman ziren. Eskariari dagokionez, Espainiako BPGak nabarmen nabaritu zuen familien kontsumoaren (-%6,7) eta etxebizitzako inbertsioaren (-%11,9) beherakada bizia, bai eta esportazioen eta inportazioen hondoratzean ere (hurrenez hurren, -%6,3 eta -%7,4). Aitzitik, gastu publikoak azeleragailua zapaldu zuen urtarriletik martxora bitartean eta %3,3 hazi zen, azken bi urtean izan duen gorakadarik handiena.

Europar Batasunetik kanpo, Erresuma Batuko jarduera ekonomikoa %1,6 egin zuen behera, agregatu guztien uzurtze orokortuarekin. Enpresen inbertsioak eta kontsumo pribatuak bereziki pairatu zuten kaltea. Eskaintzaren aldetik, farmaziako produktuen sektoreak eta informatikako asistentziak bakarrik lortu zuten tasa positiboetan irautea.

Eragin handia izan arren, eta bigarren hiruhilekoa askoz ere suntsitzaileagoa izango dela dirudien arren, ekonomia nagusi guztiek uste dute Itxialdi Handiak eragindako krisia aldi baterakoa izango dela, eta 2021ean BPGak hazkunde bizia lortuko duela aurreratzen dute.